Lohusalu tehnilise vaatluse post Keila vallas Harjumaal

Sisukord

1. Kohustuslikud andmed 2
2. Asukoha skeemid 4
3. Fotod 18
4. Vanemad fotod 36
5. Täiendav info 39

Koostaja:
Jüri Pärn

2016

1. Kohustuslikud andmed

1.1	**Algne nimetus**	1940–41 8. piirivalvesalga Laulasmaa (1. komandantuuri 2.?) piirivalvekordoni vaatluspost (algne number pole teada; objekti number on aja jooksul muutunud, vastavalt kordoni numbri ning nummerdamissüsteemi muutumisele).
1.2	**Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)**	1944. a-st 106. piirivalvesalga Laulasmaa (1944–45?), Lohusalu (3. komandantuuri 12. kordoni, vähemalt seisuga 15.06.1945; 1945–46?), Keila-Joa (?–1968–70–? 15.) kordoni vaatluspost, hiljem tehnilise vaatluse post nr 2; 1976–92 106. piirivalvesalga 10. (Keila-Joa) kordoni tehnilise vaatluse post nr 2102.
1.3	**Aadress**	Harju maakond, Keila vald, Lohusalu küla. Lähiaadress/tunnus: Lohusalu vaatetorn 29501:001:0048.
1.4	**Koordinaadid**	59.404736,24.196094 / 59°24′17.05″, 24°11′45.94″.
1.5	**Algne teave, sh ajalugu**	Lohusalu tehnilise vaatluse posti hoonete ehitusaegu tuleb veel täpsustada. NL piirivalve tehnilise vaatluse poste (mis sisaldasid statsionaarsed positsioonid radarite, prožektorite ja visuaalvaatlusseadmete jaoks) hakati rajama 1950.-te II poolel. Hooneid ja rajatisi ehitati ning rekonstrueeriti aja jooksul korduvalt, vastavalt tehnika arengule ja muudele vajadustele. Kuna Eesti Vabariigi merepiirikordonid (sh Lohusalu kordon) anti Eesti NSV siseministri Maksim Undi käskkirjaga üle NSV Liidu piirivalveväeosadele, asus aastail 1940–41 lähim (6. piirivalvesalga) piirivalvekordon Laulasmaal ja üks vaatluspost oli sellel tõenäoliselt algusest peale Lohusalu neemel. NL kaardile 1:25 000 a-st 1959 on Lohusalu neeme vaatlusposti hooned peale kantud, neist lõunasse on aga ajavahemikus 1946–59 ehitatud vähemalt 7 hoonet (tegu võis olla mingi sõjaväelinnakuga). Ehitisregistri kohaselt (vaadatud 23.10.2016) on objekti uusima ehitise, operaatorihoone („patrullmaja”) esmase kasutuselevõtu aastaks 1970. RPI Eesti Põllumajandusprojekt sõjaväemaade inventeerimise materjalide Harjumaa kaardi (1991) kohaselt on objekti maaeraldus tehtud alles 22.10.1976 (ENSV MN määrus nr 465 32). 1992. a võttis Keila-Joa kordoni ja selle vaatluspostid Venemaa piirivalvelt üle Eesti Piirivalveamet. Objektide valdajaks oli seejärel Põhja Piirivalvepiirkond. Katastriüksus Lohusalu vaatetorn 29501:001:0048 (Riigikaitsemaa 100%) registreeriti 22. augustil 2001. a. Maa-ameti Geoportaali andmeil on k-ü pindala 12 113 m², sh ehitiste alune maa 109 m² (konverteeritud, L-EST, Osaühing OPTISET). Ehitisregistrisse (vaadatud 23.10.2016) on kantud ainult objekti uusim ehitis — operaatorihoone („patrullmaja”; ehitisealune pind 43 m², suletud netopind 31,3 m², kõrgus 3,9, pikkus 7,8 ja laius 5,5 m), registreeriti riigivara registris 25.06.2002. 2007. ja 2008.a üritas Siseministeerium objekti maha müüa, kuid väidetavalt „eelkõige kinnisvaraturul valitseva olukorra” tõttu jäi see müümata. (Siseministeeriumi Majandusaasta aruanne 2008, https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/dokumendid/Majandusteave/siseministeeriumi_majandusaasta_aruanne_2008.pdf, lk 9). 2007.a novembris otsustas ministeerium kinnistu enampakkumise peatada, sest tahtis Keila vallalt teada, kas ja millal tehakse otsus määrata maade tagastamisest tulenev kompensatsioon. Keila vallavalitsus omakorda avaldas oma kirjas juba 14. novembril 2007 imestust, et ministeerium müüs riigikaitsemaad elamumaana. (Vastavalt Vabariigi Valitsuse poolt 24.01.1995 vastu võetud määrusele nr 36 „Katastriüksuse sihtotstarvete liikide ja nende määramise aluste kinnitamine” on riigikaitsemaa riigi kaitsejõudude, piirivalve, tolli, politsei, kinnipidamiskohtade jt valitseda olev maa.) (Harju Ekspress, nr. 47, 23 november 2007) 2011.a suvel üritas müüa Lohusalu vaatetorni kinnistut selle uus omanik (õigemini valdaja, kuna riigi vara omanikeks peaksid olema justkui riigi kodanikud ühiselt)

		Riigi Kinnisvara AS (RKAS) avalikul kirjalikul enampakkumisel 250 000-eurose alghinnaga. Objekti kirjeldus ajaleheartiklis: „Merre, ligi 50 meetri laiuse neemena ulatuvat krunti ümbritseb põhja ilmakaarest meri ning lõuna ilmakaarest juurdesõidutee ja looduslik rohumaa. Krundi keskosas paikneb kahest väiksemast ehitisest koosnev hoonestus. Kinnistul asub kaks raudbetoonvundamendil silikaattellistest seintega rannavalvehoonet. Maa-ameti andmetel on hoonete ehitusalane pind kokku 109 ruutmeetrit. Ehitiste andmed ehitisregistris puuduvad” /viimane väide on vale – vt eespool/. Pakkumisi sai esitada RKAS-ile 30. augustini, kuid ühtki ostusoovi ei tulnud. (RKAS müüb Lohusalu vaatetorni kinnistut 250 000 euroga; 18. juuli 2011; http://eestielu.delfi.ee/harjumaa/elu/rkas-muub-lohusalu-vaatetorni-kinnistut-250-000-euroga?id=49749333, vaadatud 20.10.2016). Ehitisregistris on olemas objekti hoonete mõõdistusprojekt (31.01.2013, välja andja Agnes Joala). 25.07.2013 on Keila Vallavalitsus esitanud Ehitisregistrile objekti kohta ehitise teatise. Veel seisuga 05.09.2016 (vaadatud 23.10.2016) oli objekt RKAS-i „müügiportfellis” („portfelli” haldur Ester Kruuse). Objekti suletud netopinnaks on seal märgitud 0,0 m^2, s.t ühtki hoonet „portfell” enam ei sisalda. (http://hange.rkas.ee/estates/portfolios/sale#units/3675, seisuga 23.10.16 link ei avanenud, seega ei saa avalikkus tutvuda „portfelli” sisuga, sh praegu nõutava hinnaga).
1.6	**Praegune funktsioon**	Ehitised olid välitööde ajal nähtava kasutuseta. Ehitisregistri väitel (seisuga 23.10.2016) on operaatorihoone seisund aga „Kasutusel” ja peamine kasutamise otstarve „Sisekaitse- või kaitseväerajatis”.
1.7	**Seisukorra hinnang**	Operaatorihoone on küllaltki heas seisukorras, torn demonteeritud, 2 hoonet lagunenud. Kompleks on huvitava ehitis- ja taimkooslusega ning selle võiks alles hoida avalikuks otstarbeks. Isegi kui RKAS langetaks müügihinna mõistlikule tasemele, sooviks ostja ilmselt muuta selle elamumaaks ja rajada peale suvitus- vm hooned (kui õnnestub selleks vastavad load saada). See eeldaks olemasoleva ajaloolise ja loodusliku koosluse suuremalt osalt hävitamist, samuti järjekordset kallasraja sulgemist. Rahahädas riik võiks taoliste objektide asemel müüa mingeid muid samaväärseid maalappe, mille puhul ei hävitata säilinud ajaloomärke ja pole vaja teha lisakulutusi lammutamiseks.
1.8	**Ümbruse lühikirjeldus**	Objektist idas, Lohusalu sadamast põhja pool asus tsaariaegne piirivalvekordon. Selle asukoha kõrval on sõjahaud, mille kohta pole avalikest allikatest õnnestunud infot saada (5 NL sõjaväelase (?) nimed on raiutud u 2 m kõrguse rändrahnu küljele). Lähedases rannametsas on säilinud palju sõjaaegseid (ja -järgseid?) kaeveid (sh suurtükipesi). Osa neist võib olla rajatud NL eesti rahvusväeosade sõdurite poolt 1944–46. Objektist mööbub 1990.-te keskel rajatud euromatkarada E9, mis nüüdseks on hingusele läinud (kuigi „metsikult” kasutatakse seda edasi).
1.9	**Joonised**	26 tk: asukohaskeeme 22 tk, objektide paiknemise skeeme 4 tk.
1.10	**Fotod**	41 tk (sh 5 vanemat).
1.11	**Seotud ehitised**	Vaatluspost Nabemäel (nr 21002?). NL salajasel merekaardil 1:50 000 (1991. a-st, kuid maastiku seis aluskaardil võib olla varasem) on Lohusalu sadamasse märgitud vaatlustorn.
1.12	**Põhiüksus**	1976–92 Punalipulise Balti Piirivalveringkonna 106. Punalipulise piirivalvesalga 10. piirivalvekordon (s/o 2198-Ч, Keila-Joal; salga staap asus Tallinnas, Rahumäe tee 4).
1.13	**Lisateave**	Tuleks küsitleda ka kohalikke, vallaametnikke, omaaegseid EV piirivalvureid jt.
1.14	**Töö teost. aeg**	Välitööde aeg 22.09.2016. Vormistamine 09.–10.2016.
1.15	**Koostaja andmed**	Jüri Pärn Alusfail: Harjumaa-Keila-Lohusalu-TVP-JP.doc

2. Asukoha skeemid

Skeem 1. Lohusalu tehnilise vaatluse post Harju maakonnas Keila vallas Lohusalu külas. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

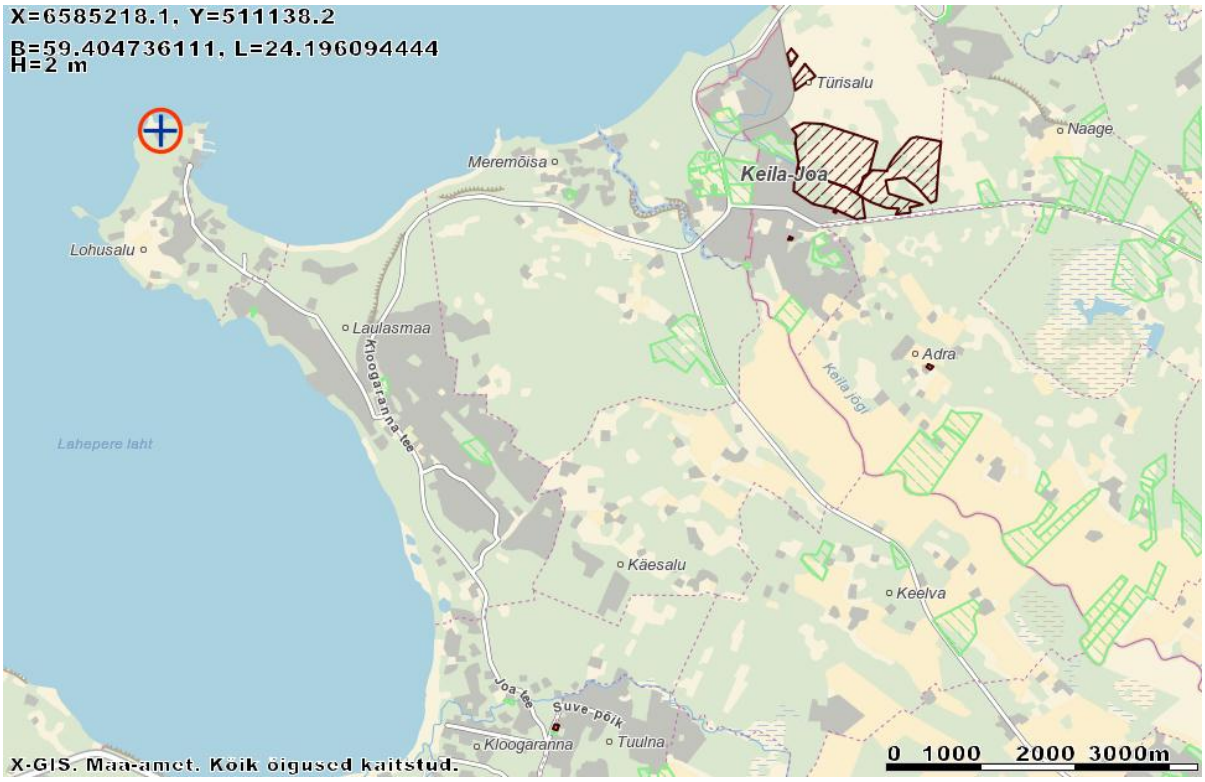

Skeem 2. Lohusalu tehnilise vaatluse post Harju maakonnas Keila vallas Lohusalu külas. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 3. Lohusalu tehnilise vaatluse post Harju maakonnas Keila vallas Lohusalu külas. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

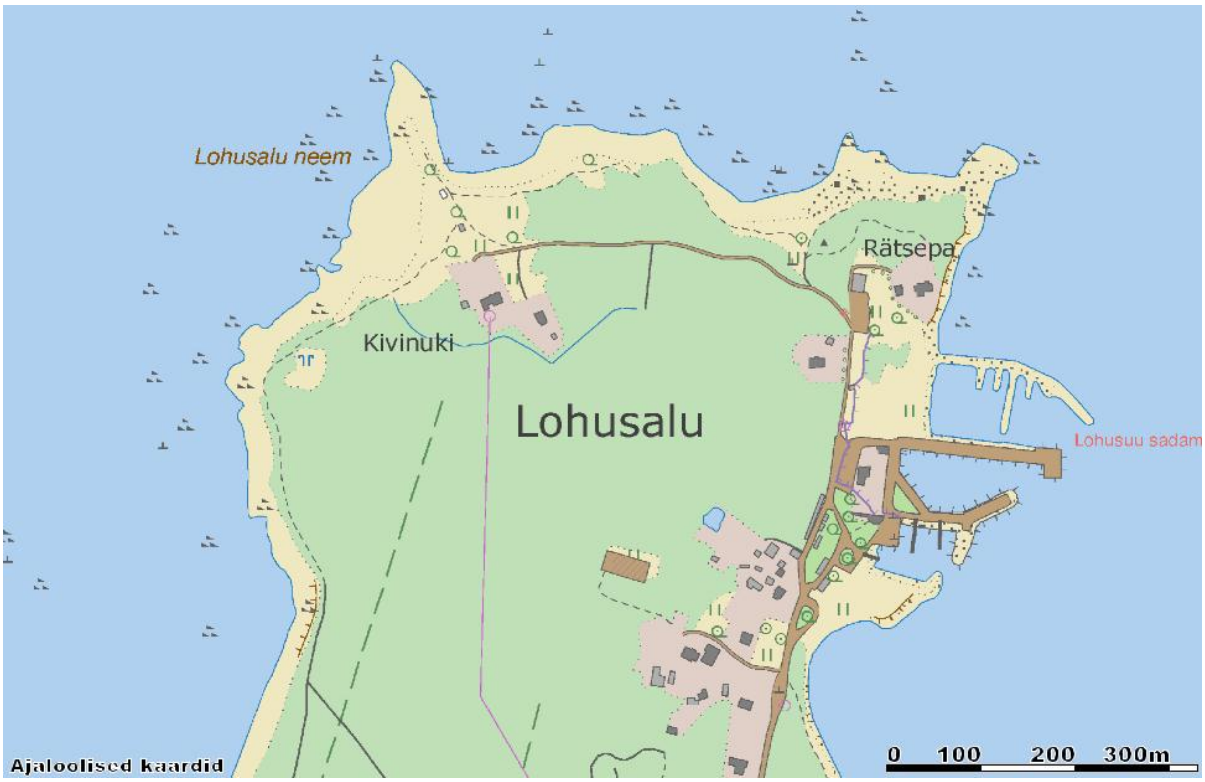

Skeem 4. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähiümbrus Eesti 2009.a põhikaardil. Torni pole ja diislihoone on märgitud varemete tingmärgiga. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 5. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ning selle lähiümbruse objektid. Aluse (2014.a ortofoto) allikas: Maa-ameti Geoportaal.

1 - alajaam 5E74M
2 - piiritsooni silt õues
3 - tsaariaegse kordoni varemed
4 - suurtükipesa?
5 - nimedega kivi
6 - sõjahaud
7 - suurtükipesa?
8 - muldonni? süvend
9 - suurtükipesa
10 - laskepesadega kaitsekraavid
11 - ruudukujuline kaeve
12 - ruudukujuline kaeve
13 - objekti? jalgvärava asukoht
14 - ruudukujuline kaeve
15 - betoonist aiapostid
16 - betoonkõnnitee
17 - operaatorihoone
18 - torni tõmmitsaankrud (3 tk) betoonalused
19 - metalltorni
20 - männiallee
21 - diislihoone
22 - prožektoripositsioon
23 - pigitatud kivi
24 - initsiaalidega kivi

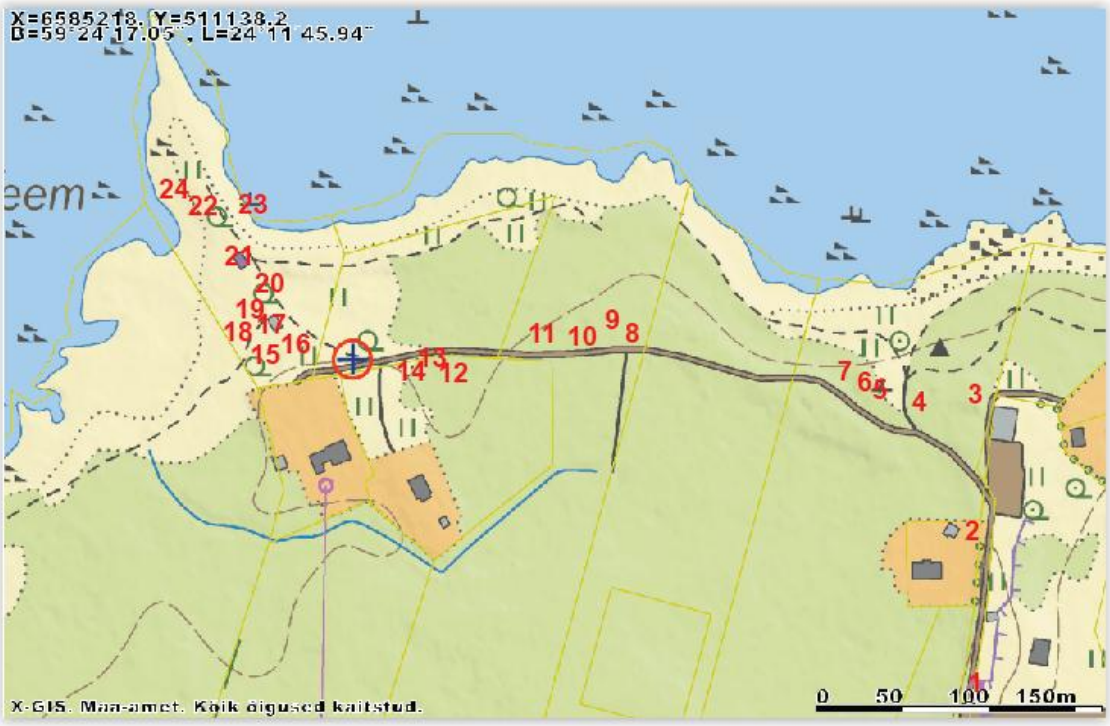

Skeem 6. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ning selle lähiümbruse objektid. Aluse (2016?.a põhikaart) allikas: Maa-ameti Geoportaal.

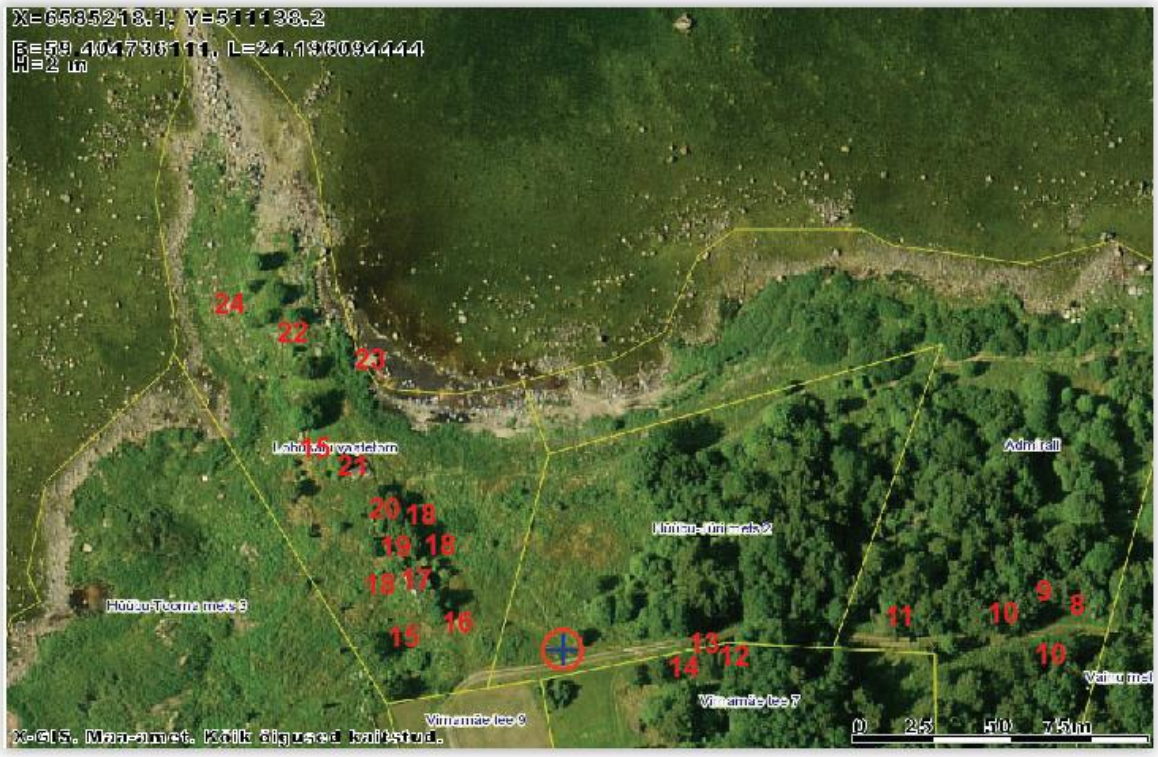

Skeem 7. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ning selle lähiümbruse objektid (ülejäänuid vt skeemid 5–6). Aluse (2014.a ortofoto) allikas: Maa-ameti Geoportaal.

8 - muldonni? süvend
9 - suurtükipesa
10 - laskepesadega kaitsekraavid
11 - ruudukujuline kaeve
12 - ruudukujuline kaeve
13 - objekti? jalgvärava asukoht
14 - ruudukujuline kaeve
15 - betoonist aiapostid
16 - betoonkõnnitee
17 - operaatorihoone
18 - torni tõmmitsaankrud (3 tk)
19 - metalltorni betoonalused
20 - männiallee
21 - diislihoone
22 - prožektori-positsioon
23 - pigitatud kivi
24 - initsiaalidega kivi

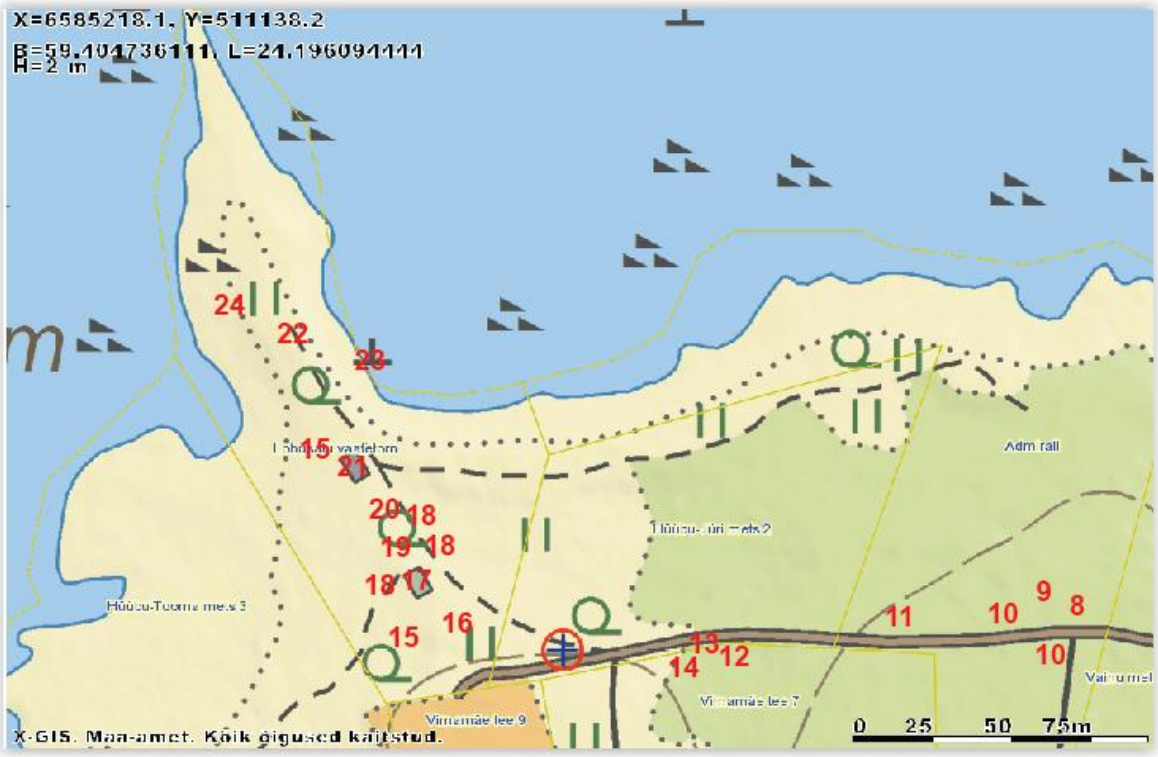

Skeem 8. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ning selle lähiümbruse objektid 8–24 (ülejäänuid vt skeemid 5–6). Aluse (2016?.a põhikaart) allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 9. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ala Maa-ameti Eesti 2012.a ortofotol (piksel 25 cm). Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

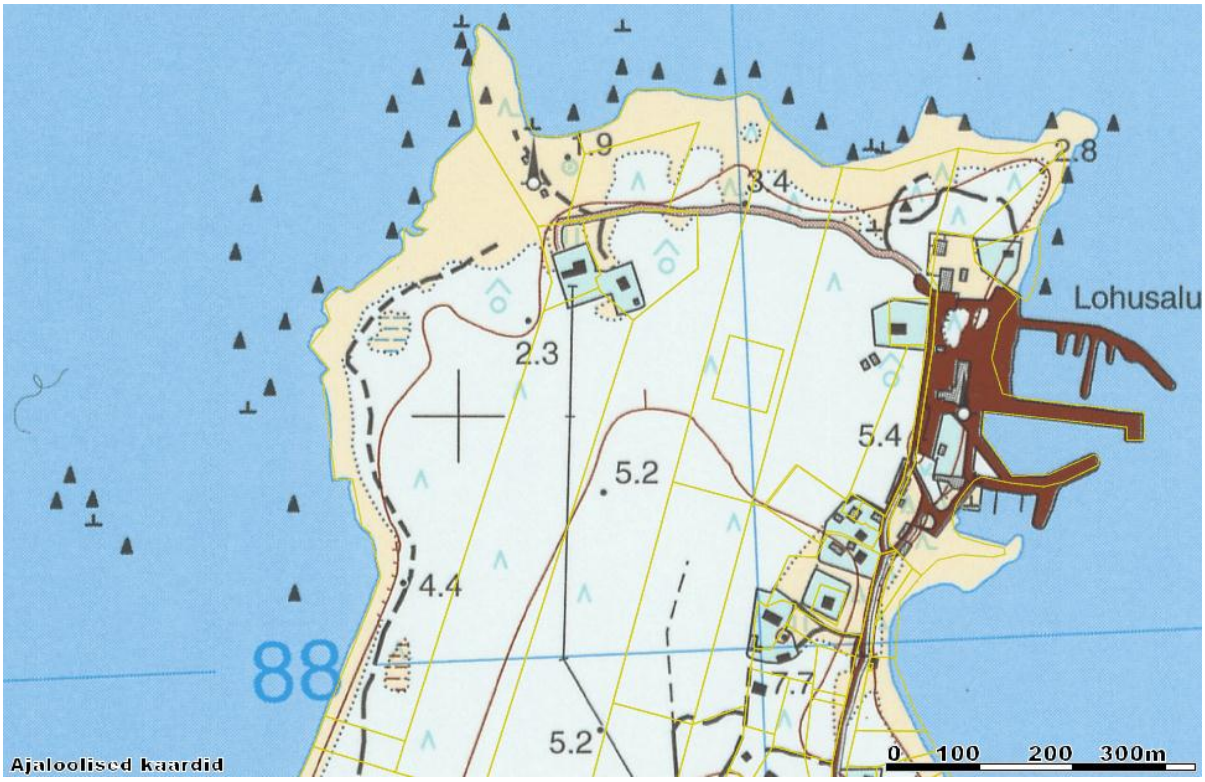

Skeem 10. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähiümbrus Eesti 2002.a trükikaardil. Torn on veel alles ja kaks hoonet märgitud hoonete, mitte varemetena. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

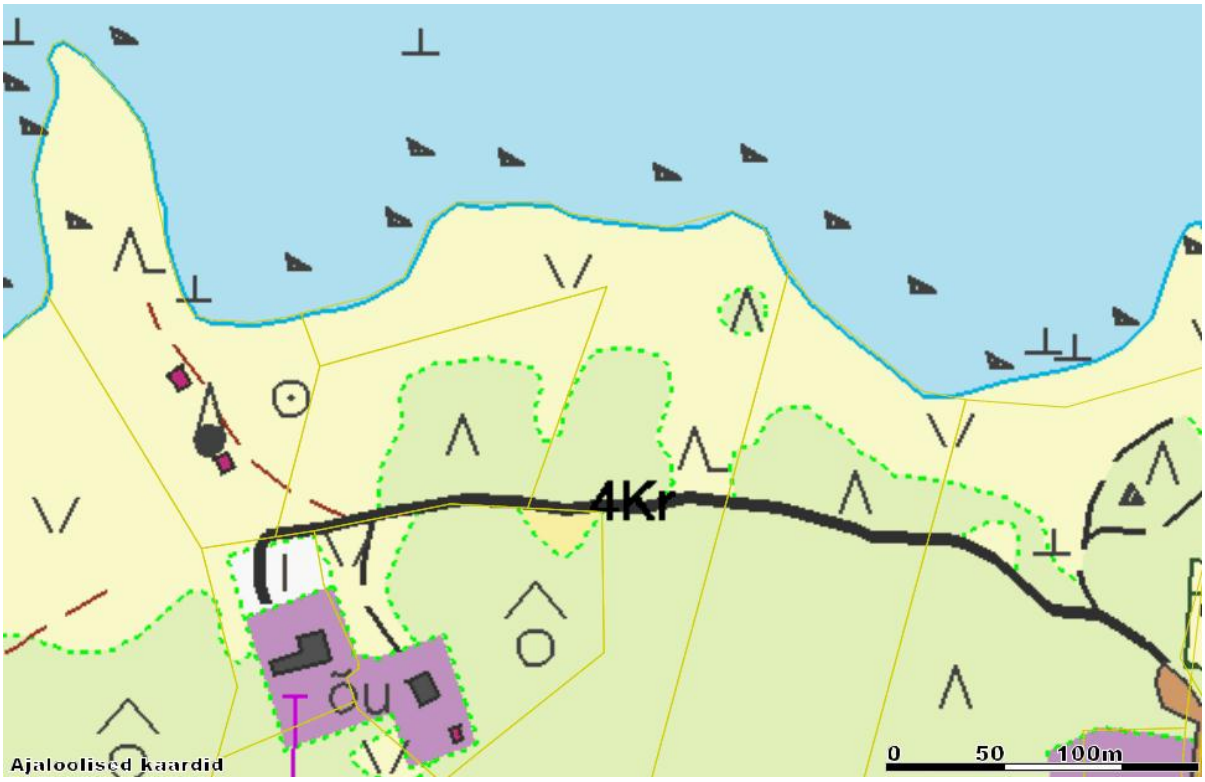

Skeem 11. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähiümbrus Eesti 1999.a põhikaardil. Torn on veel alles ja kaks hoonet märgitud hoonete, mitte varemetena. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

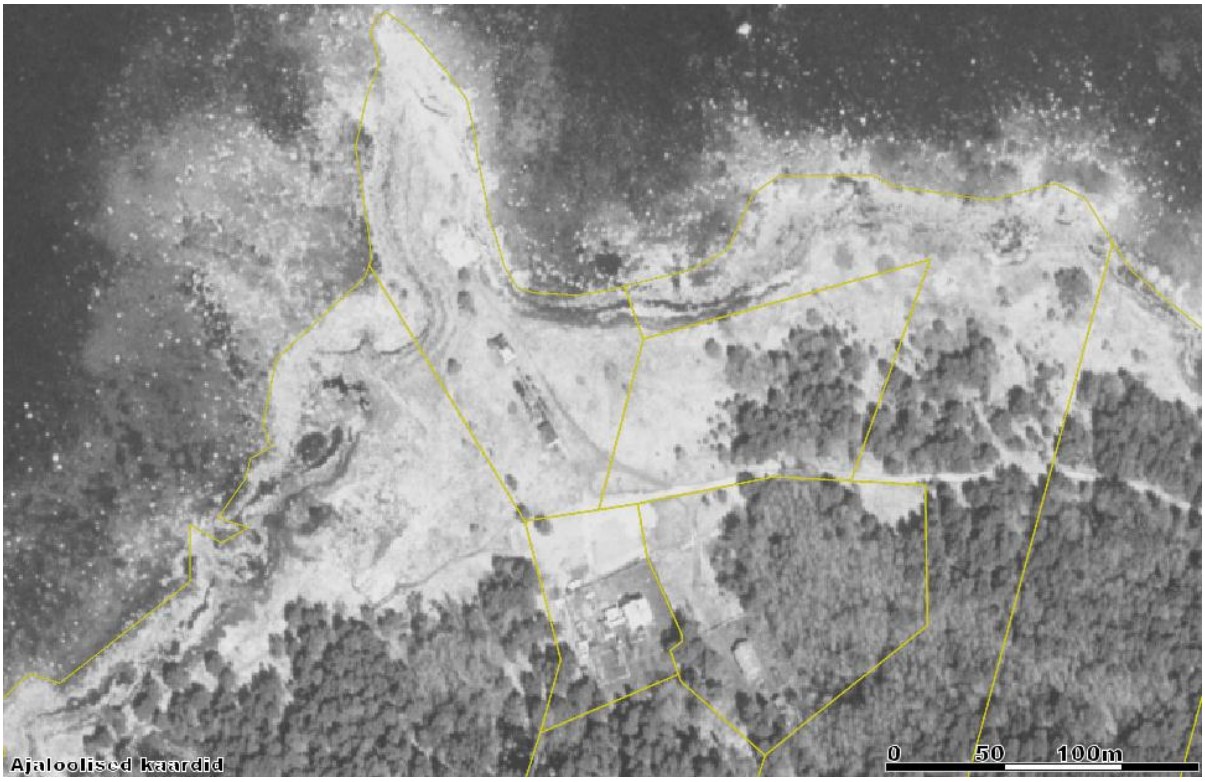

Skeem 12. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ala vanemal ortofotol (u 1998.a või varem). Torn võib veel alles olla (kuigi selle vari kattub männialleega) ja diislihoonegi terve, prožektorihoonet enam pole. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

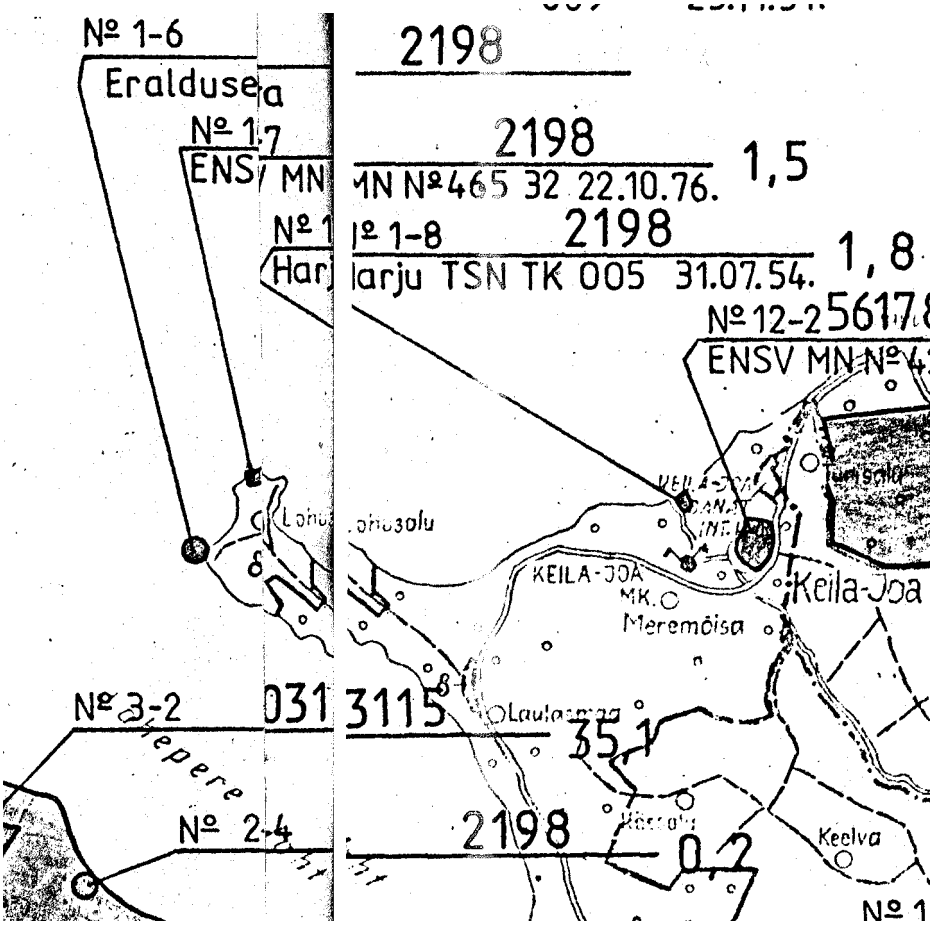

Skeem 13. Lohusalu tehnilise vaatluse posti asukoht RPI Eesti Põllumajandusprojekt sõjaväemaade inventeerimise materjalide Harjumaa kaardil (1991). Selle kohaselt on objekti maaeraldus tehtud alles 22.10.1976 (ENSV MN määrus nr 465 32).

Skeem 14. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähiümbrus katastri aluskaardil 1:10 000 (u 1989.a). Kaardile on märgitud üksnes TVP diislihoone. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

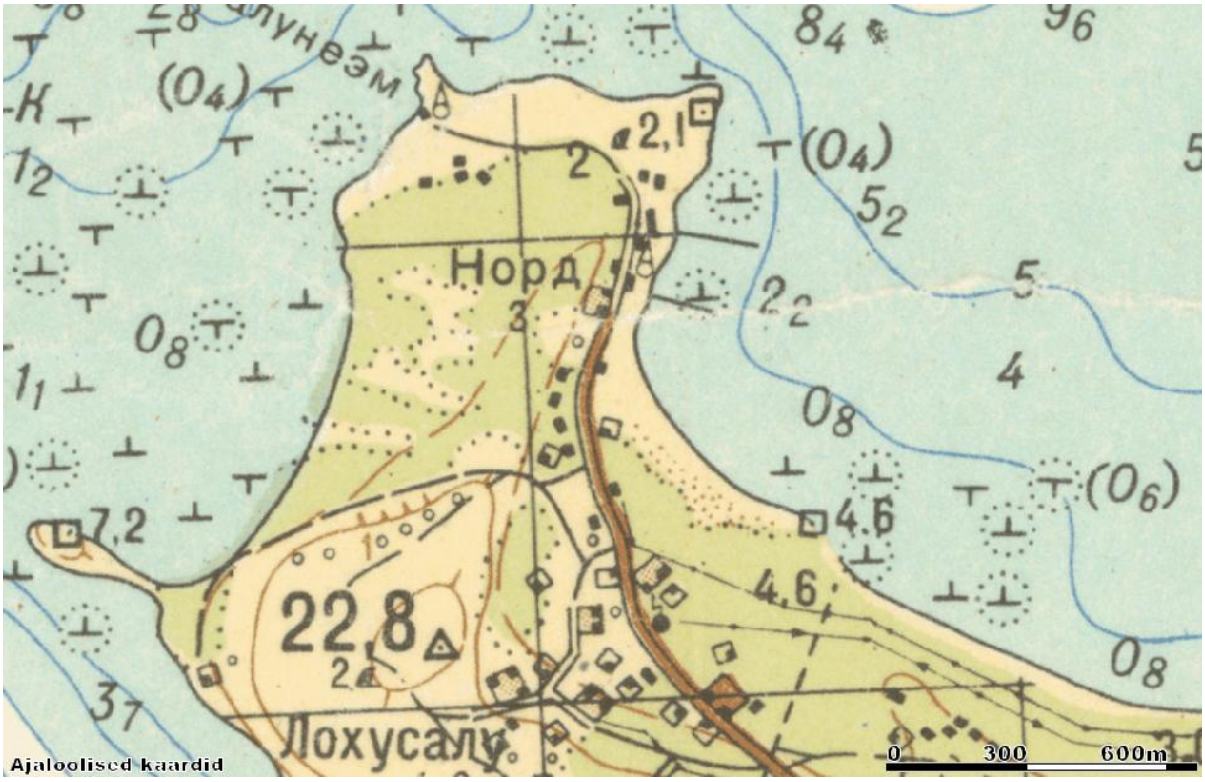

Skeem 15. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähiümbrus NL salajasel merekaardil 1:50 000 (1991, kuid maastiku seis aluskaardil võib olla varasem). Mingi hoone on märgitud tornist läände, kuid looduses ei õnnestunud seal mingeid ehitise säilmeid märgata. Lohusalu sadamasse on märgitud vaatlustorn. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

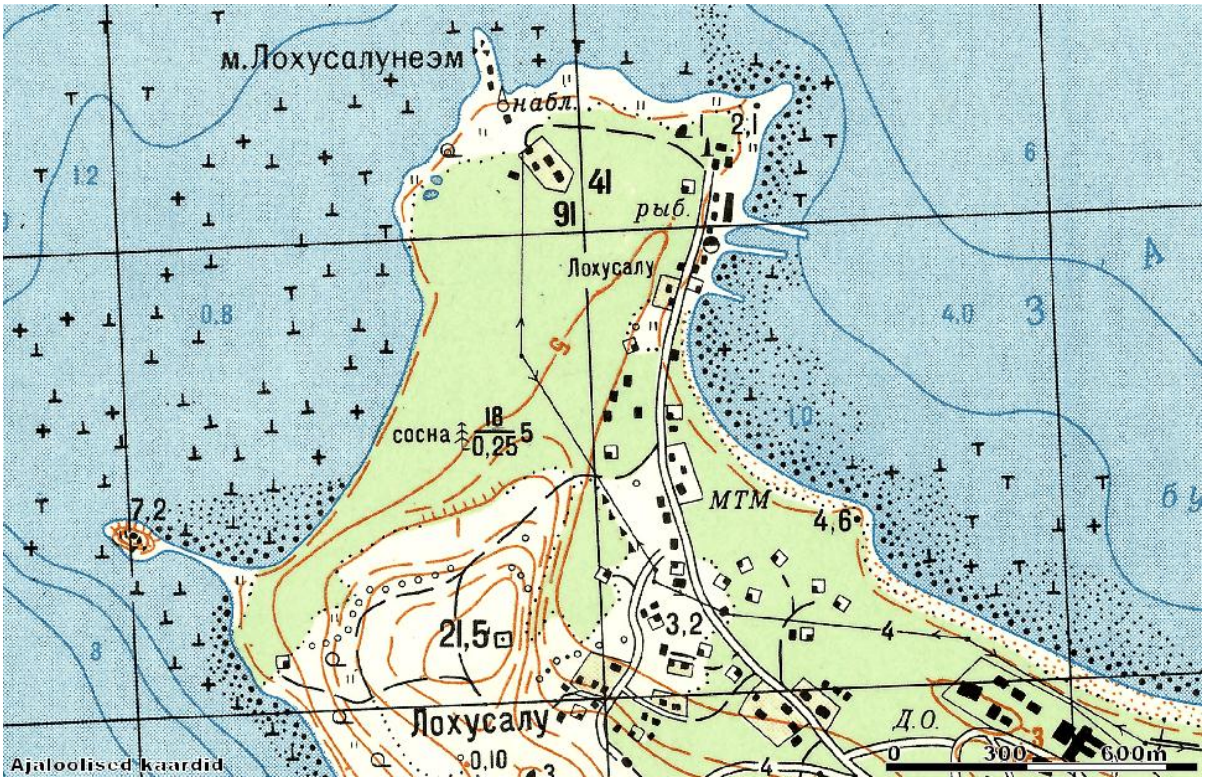

Skeem 16. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähiümbrus NL topokaardil 1:25 000 (1987). TVP hooned ja metalltorn on peale kantud. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

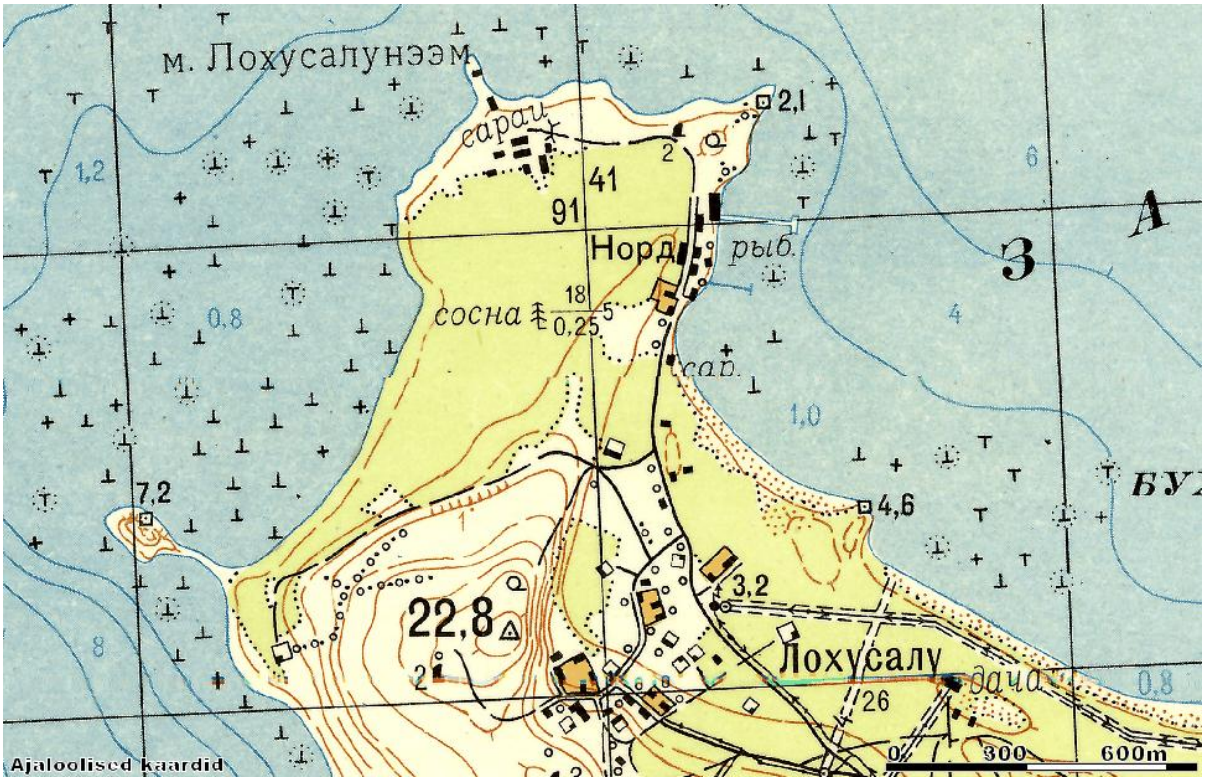

Skeem 17. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähiümbrus NL topokaardil 1:25 000 (1961). Kaardil on TVP kohal kantud prožektorihoone ja veel üks hoone (umbes hilisema torni asukohal?), vaatlustorni pole. TVP-st lõunas on mitu hoonet (kuigi kaardi kohaselt on tegu kuuridega, võis seal olla mingi väike sõjaväelinnak). Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

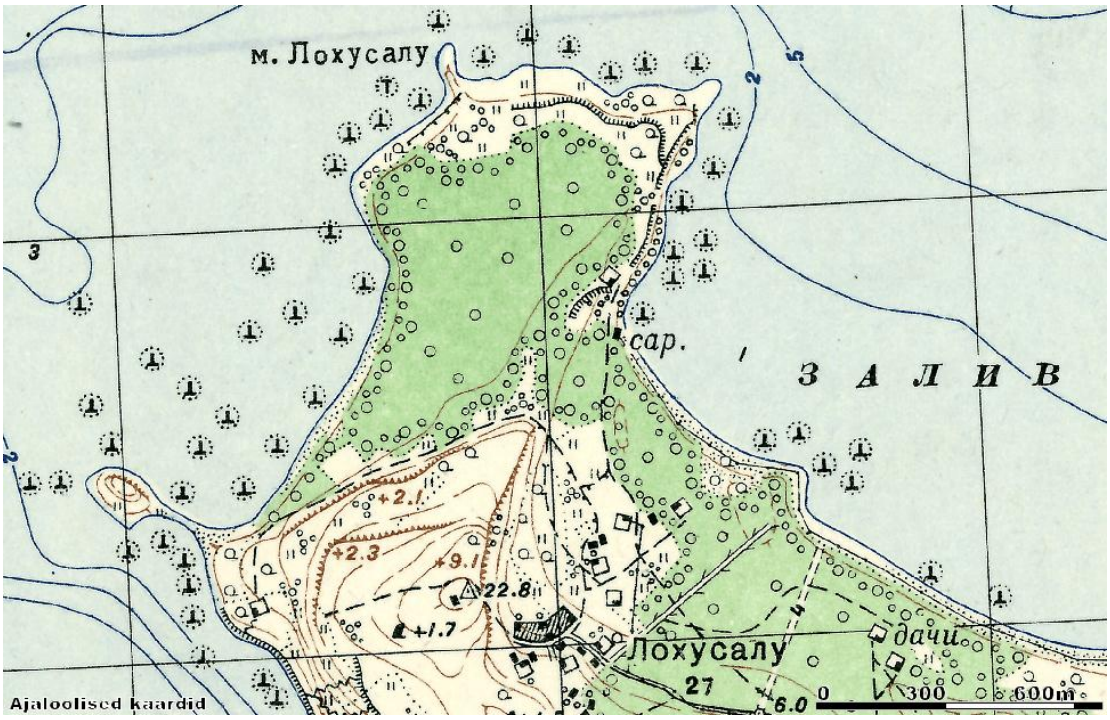

Skeem 18. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähiümbrus NL topokaardil 1:25 000 (1946). Lohusalu sadamat veel pole. Lohusalu poolsaare põhjaots on veel praktiliselt asustamata (v.a 1 talutingmärk endise Miku talu lahusmaatükil). Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 19. Piirivalve maa-alade asukohad 1950.a. Lähimad NL kordonid olid Keila-Joal ja Kersalus, komandantuur Klooga-Ranna asulas, eestiaegsed kordonid Keila-Joal, Laulasmaal ja Kersalus. Väljavõte kaardist 1:200 000 (alus 1938.a), mis on lisatud Leningradi Ringkonna Piirivalvevägede ülema poolt 6. märtsil 1950 ENSV Ministrite Nõukogu Sõjaosakonnale saadetud Leningradi Ringkonna Piirivalvevägede Valitsusele eraldamisele ja kinnistamisele kuuluvate maa-alade iseloomustusele. Allikas: Eesti Riigiarhiiv (ERA.R-1.16.76, lk 246p–247).

Skeem 20. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ümbrus 10. kaardiväearmee staabi operatiivkokkuvõtte (Итоговая оперативная сводка штаба 10 гв. А) kaardil, 04.01.1946. Lohusalu poolsaarele on märgitud 369. kaardiväe Eesti Tallinna laskurpolgu rühma patrullimarsruudid. Allikas: TsAMO 354-5806-1030 00000186.jpg.

Skeem 21. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ümbruse väeosade paiknemine 8. armee dislokatsiooni kaardil seisuga 15.06.1945 (Карта дислокации войск 8 армии на 15.6.45; TsAMO 344 5554 1471 00000012). Rohelised lipud – kordonid (lähim neist on märgitud praeguse Heliküla juurde); sinised täpid – 260. kahuripolgu patareid, kollased pruuni piirjoonega – 14. kindluspiirkonna 132. üksiku kuulipilduja-suurtükipataljoni roodud.

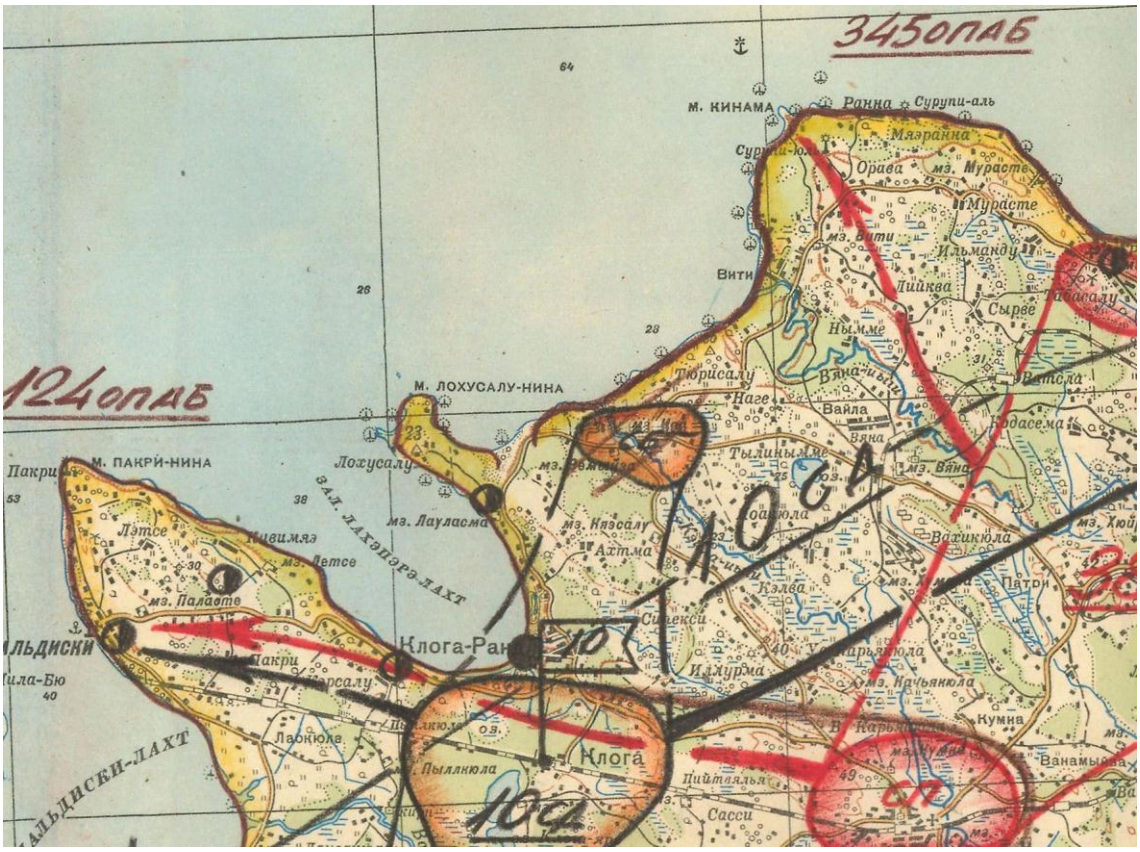

Skeem 22. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ümbruse väeosade paiknemine 8. armee 6. laskurkorpuse paiknemise skeemil seisuga 15.02.1945. Piirivalvekordonid on tähistatud must-valgete ringidega; lähim neist asus Laulasmaal. Allikas: Схема положения частей и соединений 6 ск на 15.02.45 г (TsAMO 344-0005554-1403-00000017.jpg).

Skeem 23. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ümbruse väeosade paiknemine 8. armee kaitse organiseerimise lahenduse kaardil, 10.02.1945. Allikas: Карта решения командующего 8 А на организацию обороны, 10.02.1945 (TsAMO 217-0001221-5887-00000002.jpg).

Skeem 24. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ümbruse väeosad 8. armee 6. laskurkorpuse paiknemise skeemil seisuga 06.01.1945. Allikas: Карта решения командующего 8 А на организацию обороны, 06.01.1945 (TsAMO 217-0001221-5686-00000002.jpg).

Skeem 25. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähiümbrus EW topokaardil 1:200 000 (1936). Lohusalu poolsaare põhjaots on veel praktiliselt asustamata (1935.a katastrikaardi kohaselt oli see jagatud 5 talu lahusmaatükkideks). Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

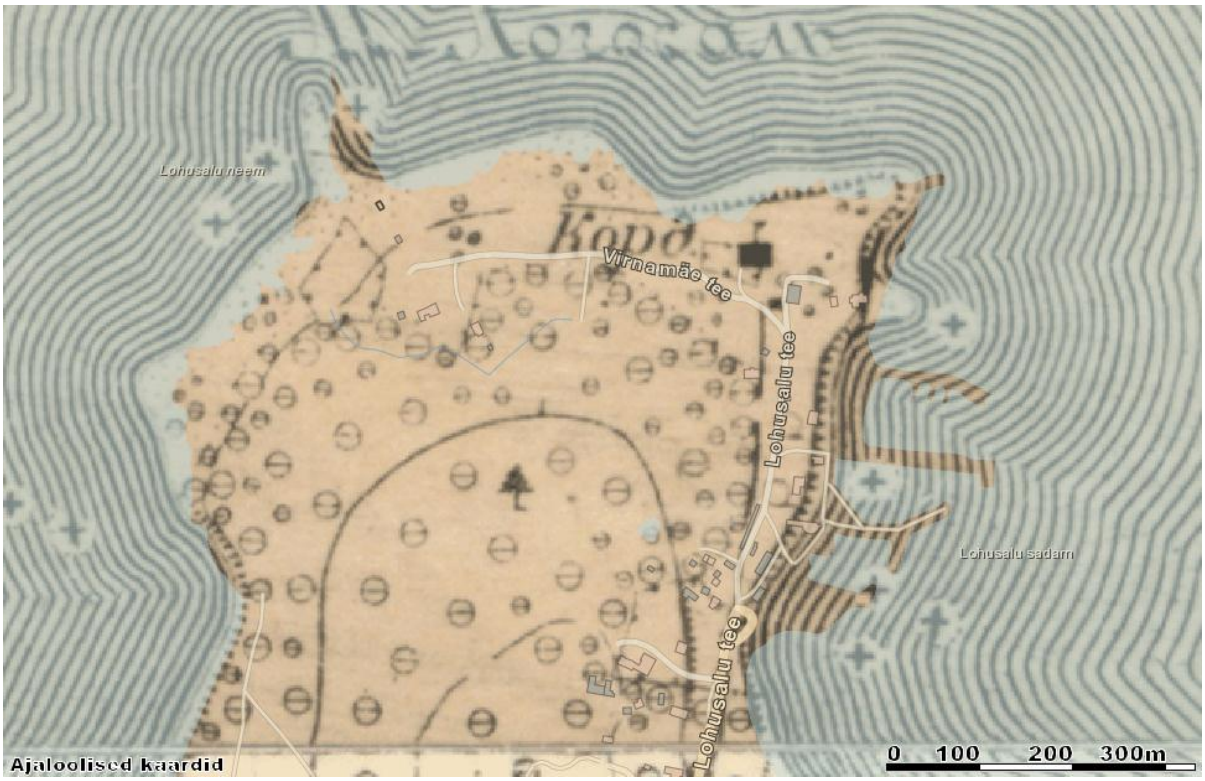

Skeem 26. Lohusalu tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähiümbrus 1-verstasel kaardil (1:42 000, 1899.a). Tsaariaegne kordon on peale kantud. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

3. Fotod

Foto numbri järel ümarsulgudes on vastava fotofaili number kaustas „Harju 2016/Lohusalu”.

Foto 1. (939) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Sõjaväe komplektalajaam 5E74M [1] Lohusalu sadama kõrval (tundub, et funktsioneerib). Käsitletava objektiga küll seotud ei ole, kuid sellegipoolest huvitav ja suhteliselt haruldane militaarrajatis. Sellised olid nt seniitraketidivisjonides, kust antud eksponaat ka ilmselt vägede lahkumisel ostetud on. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 2. (940) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Alajaama [1] sildid tehniliste andmetega. Näivvõimsus 320 kVA, kaal 4000 kg. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 3. (723) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Piiritsoon elab ja toimib ☺! Silt Kordoni-nimelise elukoha värava juures. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 4. (724) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Objekti sissesõidutee on traditsioonikohaselt uusmaaomanike poolt väravaga suletud. Liiklusmärk aga näib olevat NL-aegne. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 5. (20160922_155755) Lohusalu tehnilise vaatluse post. U 2 m kõrgune kivi [5], millesse on raiutud viisnurk ja 5 perekonnanime: Tararõkov, Mokrušin, Gromov, Maltsev, Robanov. Avalikest registritest ega kirjandusest andmeid selle objekti ega nende isikute kohta leida ei õnnestunud, kuid klubi Front Line väitel (https://www.facebook.com/clubfrontline/posts, 18.09.2016) on tegu eeldatavasti laeval Jossif Stalin hukkunud sõjaväelastega. 18.09.2016 käisid klubi liikmed seal nimetähti värvimas. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 6. (20160922_155817) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Kivi [5] ette on kividest ja tsemendisegust valmistatud u 70 cm läbimõõduga rajatis NL sümboolikaga. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 7. (20160922_155851) Eeldatavasti laeval Jossif Stalin 3.–5.12.1941 hukkunud viie sõjaväelase haud [6] (kividega ääristatud u 2,5x2,5x0,2-0,3 m kääbas). Vaade kivi [5] otsast. Klubi Front Line liikmed käisid 18.09.2016 seda prahist puhastamas (https://www.facebook.com/clubfrontline/posts, 18.09.2016). Kivi [5] on kantud Eesti ürgloodusе raamatusse ja see on inventeeritud Eesti Rohevöö objektina, kuid nimede, väikese rajatise ja haua olemasolu on inventeerijail jäänud märkamata. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 8. (20160922_135725) Eksitav silt — käsitletav objekt siiski veel eravaldus ei ole ja selle juurde peaks pääsema ilma piiranguteta. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 9. (20160922_135815) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Objekti? jalgvärava asukoht. Kõrgema posti küljes on kõverdunud väravahing ja okastraadijupid. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 10. (748) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Operaatorihoone [17] vaade lõunast. Esiplaanil betoonkõnnitee [16]. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 11. (766) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Operaatorihoone [17] sisevaade. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 12. (771) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Operaatorihoone [17] sisevaade. Näide siseviimistlusest. Teadmata otstarbel on seinale löödud lauajupp, signeeringuga „Made in Belõi”. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 13. (773) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Operaatorihoone [17] sisevaade. Säilinud on aparatuuri jäljed seintel. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 14. (778) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Operaatorihoone [17] vaade kagust. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 15. (793) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Operaatorihoone [17] vaade loodest. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 16. (3098) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Operaatorihoone [17] vaade edelast. Objekti ümbritsenud aia betoonpostidest [15] on suur osa säilinud. Foto Jüri Pärn 13.10.2016.

Foto 17. (801) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Vanim leitud demblikirje operaatorihoone [17] edelanurgal (sügis 1976?). Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 18. (931) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Torni tõmmitsaankrud [18] — neid õnnestus leida kolm. Foto Jüri Pärn 13.10.2016.

Foto 19. (807) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Metalltorni betoonalused [19], u 1 m kõrgused, küljepikkusega kuni 1,8 m, üsna hästi säilinud. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 20. (808) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Metalltorni [19] trepi betoonalus, 3 astmega, kõrgus u 1 m. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 21. (784) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Hoonete [17] ja [21] vahel on ilmselt istutatud männiallee [20], mis piirab betoonplaatidest kõnniteed. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 22. (927) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Allee [20] varjus kasvavad ebaküdooniad. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 23. (837) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Diislihoone [21] on osaliselt kokku varisenud. Vaade paremini säilinud seinaosale kirdest. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 24. (844) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Diislihoone [21] vaade idast (sissepääsu poolt). Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 25. (848) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Diislihoone [21] katus. Osa paneele on murdunud. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 26. (849) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Diislihoone [21]. Parempoolse laepaneeli all on pikali aku- ja diisliruumi vaheline krohvitud sein. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 27. (857) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Diislihoone [21]. Äärmine põhjapoolne paneel on murdunud ja selle pikem osa ümber pöördunud, lühem osa on kukkunud akuruumi põrandale (vt järgmine foto). Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 28. (861) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Diislihoone [21]. Vaade ülevalt hoone loodenurka, seintelt põrandale langenud katusepaneeli osale. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 29. (863) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Diislihoone [21]. Heitgaasid on hoonest välja juhitud maapinna lähedal kahe u 4 m pikkuse toruga. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 30. (869) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Diislihoone [21] sisevaade: kaks diislialust. Heitgaasitorudeni pole metallivargad veel jõudnud (või kardavad nende isolatsiooniks olevat asbestnööri?). Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 31. (876) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Diislihoone [21]. „Karate-betoon”? Metallarmatuur on ainult ühe paneelipinna lähedal (alumisel küljel). Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 32. (899) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Neemetipu lähedal on prožektorihoone jäänused [24] — rohtunud betoonpõrand, kohati vaevumärgatav vundament ja palju seinatükke. Näib olevat lagunenud/lammutatud kaunis ammu, võib-olla oli juba NL ajal, ning sel kohal võis olla autoprožektori positsioon. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 33. (905) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Prožektorihoone jäänused [24]. Maas kruusa all on võib-olla sellesama hoone plekist värav (laius u 1,6 m, kõrgus üle 3 m). Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 34. (920) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Prožektorihoone jäänused [24]. Seinad olid õhukestest silikaattellistest. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 35. (20160922_145605) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Pigilaikudega kivi [23], vaade läänest. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

Foto 36. (913) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Tõrvaga tehtud? initsiaalidega kivi [24] (R.A.V.), vaade lõunast. Foto Jüri Pärn 22.09.2016.

4. Vanemad fotod

Foto 37. (Greenbelt_H_14_2_Vene_piirivalvehoonete_varemed_Lohusalu.pdf) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Hoone [17] vaade kagust 2009.a. Foto Allan Juha?, 19.10.2009. Allikas: DVD Eesti Rohevöö objektide inventeerimise materjalidega (autori valduses).

Foto 38. (Greenbelt_H_14_2_Vene_piirivalvehoonete_varemed_Lohusalu.pdf) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Vaade sissesõiduteelt kagust 2009.a: hoone [17], männiallee [20] ja diislihoone [21]. Foto Allan Juha?, 19.10.2009. Allikas: DVD Eesti Rohevöö objektide inventeerimise materjalidega (autori valduses).

Foto 39. (Greenbelt_H_14_2_Vene_piirivalvehoonete_varemed_Lohusalu.pdf) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Torni betoonalused [19] 2009.a. Foto Allan Juha?, 19.10.2009. Allikas: DVD Eesti Rohevöö objektide inventeerimise materjalidega (autori valduses).

Foto 40. (Greenbelt_H_14_2_Vene_piirivalvehoonete_varemed_Lohusalu.pdf) Lohusalu tehnilise vaatluse post. Diislihoone [21] vaade kagust 2009.a. Foto Allan Juha?, 19.10.2009. Allikas: DVD Eesti Rohevöö objektide inventeerimise materjalidega (autori valduses).

Foto 41. Lohusalu tehnilise vaatluse post. Nimedega rändrahn [5] posti juurdesõidutee ääres. Vaade kagust, 18.09.2016, enne nimetähtede värvimist klubi Front Line liikmete poolt. Foto allikas: https://www.facebook.com/clubfrontline/posts (18.09.2016: „18 сентября 2016 года члены нашей организации в посёлке Лохусалу обновили надписи и убрали мусор на могиле 5 военнослужащих Красной Армии, предположительно погибших на турбоэлектроходе "Иосиф Сталин" с 3 по 5 декабря 1941 года.”), vaadatud 26.10.2016.

5. Täiendav info

Veebilehed:

forum.pogranichnik.ru

pogranec.ru